بێدەنگی ئەوروپا جگە لە مانگرتنی ناکەتا چ ڕێیەکی تری بۆ نەهێشتینەوە ... کاردۆ بۆکانی

ئەنجامدانی مانگرتن چالاکییەکی نافەرمانی مەدەنییە لە دژی ناعەدالەتی، ستەم و زۆرداری. چالاکییەکی سادەیە. بۆ داواکانی پێویستی بە کەرەستە و سەفەربەری نییە. هەموو کەسێک دەتوانێ ئەنجامی بدات بێ ئەوەی کە پێویستی بە سەرچاوەیەکی ئەوتۆ هەبێت. لە هەمان کات دا کارێکی پڕمەترسییە کە پێویستی بە هێزی ئیرادە، پێداگری و دۆزێکی ڕەوایە کە مرۆڤ ئامادەیە لە پێناوی دا بمرێت.

وەک گروپێکی پێکهاتوو لە ١٥ کەسی ئاکادیمیی، ڕۆژنامەوانو پەرلەمانتار لە ١٧ ی دیسەمبەری ٢٠١٨ ەوە لە ستراسبۆرگ دەستمان بە مانگرتن لە خواردن کردووە. ئامانجی ئەم چالاکییە بۆ هەڵگرتنی ئەو گۆشەگیرییە نامرۆییە بەردەوامەیە کە دەوڵەتی تورک بەسەر ڕێبەری گەلیکورد عەبدوڵا ئۆجالان دا سەپاندوویەتی.

لە ساڵی ١٩٩٩ ەوە ئۆجالان لە زیندانێکی تاکەکەسی ئیمرالی زیندانی کراوە، ئەو زیندانییەکی سیاسی ئاسایی نییە. یەکەمو لە هەمووی گرنگتر ئەوئاکتەرێکی سیاسییە کە لە لایەن ملیۆنان کوردەوە وەک ڕێبەرێکی ڕەوای خۆیانی دەبینن کە هەموو ژیانی تەرخان کردووە بۆ ڕزگاری گەلەکەی لە داگیرکەرانی دڕندەی ڕژێمەکانی تورکیا، ئێران، سوریا و عێراق. دووەم ئەو تیۆریسیانێکی سیاسییە کە بەشدارییەکی هەمەلایەنەی هەیە لە مەسەلە فەلسەفییەکانبە وەرچەرخانی دەوڵەت و گەیشتن بە کۆمەڵگەیەکی مەدەنی. فەلسەفەی سیاسی ئەو بوو کە شێوەی بەو پێشکەوتنانە داوە لە ڕۆژئاڤا کە لەسەر بنەمای کۆمەڵگەیەکی دیموکراتی، فرەکەلتوریو فەمینیستیەو بۆتە مایەی پەسەندی کۆمەڵگە پێشکەوتنخوازەکانی جیهان. سێیەمین، زیاترین دەنگی بیستراوە لە تورکیا لە پێناوی ئاشتی دا. لە ساڵی ١٩٩٣ ەوە مشتومڕی لەسەر ئاشتیو چارەسەری سیاسی پرسی کورد لە تورکیا کردووە. پەکەکە بە ڕێبەری ئەو، هەشت جار ئاگربەستییەکلایەنەی ڕاگەیاندووەو دوو جار هێزەکانی گەریلای بۆ دەرەوەی سنوور کشاندووەتەوە بۆ باکوری عێراق لە پێناوی ئاشتیدا. بێدەنگکردنی کەسایەتییەکی سیاسی وەک ئۆجالان

بەدەنگکردنی تاکە دەنگێکەلە تورکیا کە دەتوانێ ئاشتی بەرقەرار بکات.

لە ڕووی بابەتییەوە، ئەوڕێبازە سەربازییەی تورکیا بە بەردەوامی گرتوویەبەر لە دەیەکانیڕابردوو سەلماندوویەتی کە ڕێبازێکی بەفیڕۆچووە. ئەگەر تورکیا بیتوانیایە کە پرسی کورد بە ڕێی سەربازییەکلابکاتەوە دەکرا لە ساڵەکانی ٨٠ کان ئەو ڕێبازە سەرکەوتووبێت، تەنانەت بەر لەوەش نەک ئێستا.

بەو ئیلهامەی کە فەلسەفەی ئۆجالانو ئەو ڕێکخراوەییەی کە لە چوارچێوەی ڕێبەرایەتییەکەی ئەودا، پەکەکە و گەلی کورد گەیشتۆتە هێز و کاریگەرییەکی ئەوتۆ کە دەوڵەتی تورک بە هیچ شێوەیەک توانای لە ناوبردنی نییە. بزوتنەوەی کورد بەو فەلسەفە پێشکەوتنخوازو خۆخۆبەڕێوەبەرییە خۆی گەیاندۆتە گەلانێکی خاوەن پاشخان و بۆچوونی جیاواز و ئاستی هاوپەیمانیی لە هەرچوارلای جیهان. ئەنجامدانی ئەم مانگرتنە لە کوردستان و دەرەوەی وڵات، ئاستی ناوازەیئەو بزوتنەوەیە نیشان دەدات لە نێو کۆمەڵگەی کورددا.

یەکەمجار مانگرتنی ناکۆتا لە ٧ نۆڤەمبەری ٢٠١٨ ەوە لە لایەن پەرلەمانتاری کورد لەیلا گوڤەنەوە لە زیندانی تورکیا دەستی پێکرد. لە ماوەیەکی کورت دا بۆ زیندانەکانی تر و هەموو بەشەکانی کوردستان و ئەوروپادا بڵاوبوویەوە. داوای مانگران بەوانەی ئێمەوەشەوە لێرە لە ستراسبۆرگ هەمان شتە. زۆر سادە و کردەییە. لە ڕاستیدا مایەی شەرمەزارییە بۆ دونیای مۆدێرن کە دەست بدەیتە چالاکییەکی وەها ئەوپەڕگیری بۆ جێبەجێبوونی سادەترین داخوازی. لە هەمان کات دا ئاماژەیە بۆ قەیرانی دیموکراسی و لەدەستچوونی بەهاکانی مرۆڤ لە دونیای ئەمڕۆی ڕۆژئاوادا.

لەوانەیە یەکێک بپرسێت بۆ ژیانی خۆت دەخەیتە بەر مەترسییەوە بۆ داوایەکی ئەوەندە سادە؟ وەڵامەکە سادە و ڕاستەوخۆ لە ڕووە: بێدەنگی و فەرامۆشی ئەوروپا لە ئاست پرسی کورد بە گشتی و دۆزی ئۆجالان بە تایبەتی چ ئەلتەرناتیڤێکی نەهێشتۆتەوە. ئەوە ڕاستەوخۆ پەیوەندی بە بێچارەیی ئەوروپا هەیە، فەشەلی دەزگاکانی ئەوروپا، دەزگایەکی وەک سی پی تی و ئەنجومەنی ئەوروپایە، لە هەستان بە جێبەجێکردنی ئەرکەکانیان.

دەزگاکانی ئەوروپا لە قۆناغی ڕابردوودا ڕۆڵی زۆر بونیادنەریان بینیوە بۆ چارەسەرکردنی ململانێیە ئەتنیکییەکان لە هەموو دونیا. بۆ

نمونەی یەکەتی ئەوروپا کاری زۆری کرد بۆ چارەسەرکردنی پرسی ئێرلەندای باکور. بە هاوکاری یەکەتی ئەوروپا ئەو پرسە مەحاڵ بوو چارەسەر بکرێت. جگە لەوە، ڕێکخراوی ئاسایش و هاوکاری OSCE بەشداری کرد لە چارەسەرکردنی پرسی ناگۆرنۆ-قەرەباغ و ململانێیەکییەکانیبەڵکان. بەڵام کاتێ دێتە سەر پرسی کورد بە کراوەیی پشتگیری توندوتیژی تورکیا دەکەن لە کاتێکدا کە دەوڵەتی تورکیا نکوڵی لە ناسنامە و کەلتوری کورد دەکات و لەناوی دەبات. باشترین نمونەی ئەو هاوڕاییە شومەی لەگەڵ تورکیا، تاوانبارنیشاندانی بزوتنەوەی ئازادی کوردستانە لە لایەن یەکەتی ئەوروپاوە. لەگەڵ ئەوەیکەلەلایەنەدادگایباڵایبەلجیکا و دیوانیدادیئەوروپاوە ڕەتکراوەیەوە، بەڵام یەکەتی ئەوروپا بەردەوامە لە هێشتنەوەی پەکەکە لە لیستی ڕێکخراوە تیرۆریستەکاندا. ئەوە بە ڕاشکاوی هانی دەوڵەتی تورکیای داوە کە بەردەوام بێت لە ڕێبازی سەربازییانە لە بەرامبەر بە کورد و ڕێبەرەکەی عەبدولا ئۆجالان.

لە دۆخێکی وادا، لەگەڵ ئەوەی کە داوامان لە یەکەتی ئەروپا نەکردووە کە ڕێز لە سەروەرییاسا و ئەوڕەسایانە بگرێت کە لە دەزگایاساییەکانی ئەوروپادا داڕژراوە، بۆ لابردنی پەکەکە لەولیستەیە، کە یەکەتی ئەوروپا پێی وایە داوایەکی عەمەلی نییە و سەختە، داواکەی ئێمە سادەیە، ئەویش هەڵگرتنی گۆشەگیری سەر ئۆجالان و ڕێدان بە خێزان و پارێزەرانی کە بیبینن.

تا گەیشتن بە ئامانجەکانمان بە دڵنیاییەوە درێژە بە مانگرتنەکەمان دەدەین. تا دوایین سات داکۆکی لەوە دەکەین، مردن پاساوێک نییە کە لە داواکەمان دوورمان بخاتەوە. ئێمە لەدونیایەکدا دەژیندەرکبەوەدەکەینکە خۆ بەرپرسیار ببینین. هێزی ئێوەمان هەیە بڕیار بدەین کە ئەم جیهانە چۆنە. پاشەکشە لە دیموکراسی بۆ ئێمە مایەی پەسەند نییە، ئێمە بە سادەیی هەڵەک ناکێشین بەڵام بەدەنگیو فەرامۆشینا مرۆییانەوە ڕەتدەکەینەوە.

بە پێویستی دەزانم بڵێم، هەر زیانێکی گیانی بەرپرسیارێتییەکەی لە ئەستۆی سی پی تیو ئەنجومەنی ئەوروپایە بە تایبەتی و دەزگاکانی ئەوروپایە بە شێوەیەکی گشتی… بە دڵنیاییەوە دەبێتە پەڵەیەکی ڕەش بە ناوچەوانی دیموکراسیەتی ڕۆژئاوایی و ئەنجامی مەترسیداریدەبێت لەسەرئەوروپا لەکاتێکداکەژمارەیەکیزۆرکورد و تورک لەموڵاتانە دەژین. بەڕێگرتن لەوە هیوادارین کە دەزگاکانی ئەوروپا بەرپرسیارێتییەکانی بەجێبێنێت بۆ ڕزگارکردنی ئەو گیانانە لە سەر خاکەکەیو گوێ لە بانگەوازی هاوڵاتیانی بگرێت و ئەرکەکانی لە ئاست

مافی مرۆڤ و هەڵگرتنی گۆشەگیری سەر ئۆجالان پێک بێنێت.